

Ματιές στις έκθεσεις

● ΣΧΕΔΟΝ άπαρατήρητη πέρασε μέσα στον πυρετό των έκλογών ή ένδιαφέρουσα έκθεση του Γάλλου καλλιτέχνη Ρ. Μπεζόμπ, στο Γαλλικό Ίνστιτούτο. Ο ζωγράφος έχει ανασπύξει μιά έντονη δραστηριότητα και σ' άλλους τομείς τής τέχνης (γλυπτική, κεραιμική, εικονογράφηση κειμένων, σκηνικά και κοστούμια θεάτρου, κ.ά.), παρουσίασε, εδώ, λιθογραφίες, συνθέσεις τοίχου (ταπισσερί), μετάλλια και αντικείμενα. Στις λιθογραφίες όπου παρατηρούμε, μερικές, μακρινές αναφορές στον Ματίε, καθώς και την ιδιομορφία μιάς απόμνησης «κολλάζ», ιδιαίτερη είναι ή έντύπωση πού προκαλεί ή χειρισμός του χρώματος. Οί έντονοι κι' αντίθετοι

χρόνοι και τίς ικανότητες για να δοκιμαστέι περισσότερο εδώ.

● ΣΧΕΔΙΑ και χαρακτηριστικά από την τελευταία του δουλειά παρουσιάζει ή 'Αμερικανός καλλιτέχνης Μπράις Μάρντεν στή γκαλερί «Μπερνιέ». Στήν έκθεση περιλαμβάνονται δυό λάδια κι' ένα κολλάζ από τήν παλαιότερη δουλειά του ζωγράφου. Διεθνώς γνωστός αντίπρόσωπος τής νέας γενιάς, ή Μάρντεν άπαριθμεί ανάμεσα στίς πολλές άτομικές έκθεσεις του έργου του και μιά στό Μουσείο Γκούγκενχάιμ τής Νέας Υόρκης (1975). 'Αρχίζοντας κι' έναν ακαδημαϊκό τρόπο, πέρασε αργότερα σ' έναν άφρημένο εξπρεσιονισμό για να προχωρήσει από εκεί και πέρα σέ μιά όλοτελα προσωπική, και μέ κατ' έξοχήν λιτά ζωγραφικά μέσα, αντιμετώπιση τής έπιφανείας. Στά χαρακτηριστικά του, πού παρουσιάζονται, εδώ, σέ ένότητες, ή καλλιτέχνης έκφράζεται μέσ' από τίς πολλές ένάλκτικές λύσεις πού του προσφέρει ή άποκλειστική χρήση του λευκού, του μαύρου και του ένδιάμεσου — σέ διάφορους τόνους — γκριζου χρώματος σέ επί μέρους έπιφάνειες διευθετημένες σέ μιά γεωμετρική άναμεταξύ τους σχέση. Οί άλλοτε όρθογώνιες κι' άλλοτε τετράγωνες έπιφάνειες διαφέρουν κάθε φορά σέ κλίμακα και σέ αναλογίες και καθώς όριοθετούνται από κάθετες ταινίες - ζώνες ή και άπλές γραμμές, δημιουργούν συνειρμοούς μέ τά έργα του πρώτου διδάξαντος Μπάρντεν Νιούμαν. 'Όμως, κάθε παρόμοια άναφορά έξασθενεί, καθώς διαπιστώνουμε ότι ή Μάρντεν δεν «άρχισε» έχοντας κατά νου ένα πρότυπο δουλειάς, αλλά τουναντίον καλλιέργησε, σταδιακά, μέσ' άπ' όλο τό προηγούμενό του έργο τή «γραφή», μέ τήν όποία έκφράζεται τώρα. 'Η άυθεντικότητα του ύψους τεκμηριώνεται μέ τίς προσωπικές λύσεις πού δωσε ή Μάρντεν σέ κάθε μιά από τίς συνθέσεις μιάς ένότητας, στήν όποία έχει εξελικτικά άποκρυπτογραφήσει έναν ιδιόμορφο ρυθμό. 'Ακόμα, ή άνεση μέ τήν όποία ή καλλιτέχνης χειρίζεται διάφορες τεχνικές τής χαλκογραφίας και ή έμφυτη ικανότητά του για σύνθεση μειώνουν εδώ τήν αυστηρότητα μιάς παραταξιακής διευθέτησης. 'Η έπιφάνεια άποκτάει μιάν πελμικότητα και μιάν έλαστικότητα, καθώς άπειοάριθμες γραμμές χαραγμένες σέ διαφορετική πυκνότητα, πάνω σέ μαύρο ή σέ γκριζό φόντο, σχηματίζουν πλέγματα κι' σίχμαλωτίζουν μ' έναν διαφορετικό, κάθε φορά, τρόπο, τό φώς. Στά σχέδια μέ πένα και μελάνι (1975—1977) ή ζωγράφος καλλιεργεί τό άρχικό του έρέθισμα, έτσι, ώστε να διαμορφώνει πάνω στό χαρτί έναν διαφορετικό, κάθε φορά, «χώρο». 'Η άρχιτεκτονική «δομή» των σχεδίων αυτών χαρακτηρίζεται από μιά ζωντανία και μιά ουσμικότητα, καθώς λογής - λογής γραμμές — σχεδιασμένες άλλοτε μέ σαφήνεια κι' άλλοτε τρωηγμένες σέ κείρια σημεία μ' έναν τρεμουλιαστό, νευρικό τρόπο (κατάλοιπα από τήν εξπρεσιονιστική φάση του καλλιτέχνη;) μοιάζουν έτοιμες να μετακινηθούν σέ διαφορετικά πλάνα. Κι' αυτή άκριβώς ή ύποβολή τής «κινητικότητας», μέ τόσο λιτά μέσα, άποκαλύπτει, για μιά ακόμα φορά, τήν ικανότητα του καλλιτέχνη.

ΤΗΣ ΝΤΟΡΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΡΟΓΚΑΝ

κοί τόνοι δένονται άπόλυτα μεταξύ τους, έννοχηστρώνουν ανεξάρτητα άπ' τό θέμα πού 'ναι πολλές φορές τό ίδιο μιάν «άλλη» κατάσταση, πού άποσπάει για χάρη τής τήν προσοχή μας. Μέ τήν ένστικτώδη γνώση κι' αίσθηση του χρώματος πού διαθέτει ή καλλιτέχνης, πετυχαίνει να μεταμορφώνει ό,τι κι' άν άπεικονίζει, δίνοντας του τή μορφή του πρωτόγνωρου. Τό χαρακτηριστικό αυτό γίνεται ακόμα πιό έντονο στίς ταπισσερί - μαρτυρίες μιάς άυθεντικής και πληθωρικής φαντασίας και μιάς ικανότητας για σύνθεση, χάρη στήν όποία ή ζωγράφος μηχανεύεται μιά άναπάντεχη, πάντοτε, συναρμολόγηση των πιό έντερόκλιτων στοιχείων. Τά σύνολα αυτά άποτελούν, κάθε φορά, ένα «χάσμα όφθαλμών». 'Η ίδια πάντοτε άναζήτηση του πρωτόγνωρου ώθησε τόν καλλιτέχνη να ψάξει να βρει νέες είκονογραφικές και πλαστικές λύσεις για τά μετάλλια και τά αντικείμενα, στα όποια «παντρεύει» κάθε λογής ύλικά και σχήματα, μέ άποκλειστικό στόχο να κεντρίσει τή φαντασία μας και να μας διασκεδάσει.

● ΤΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΑ έργα (αυγότέμπερες και λάδια) του Μ. Γεωργά στίς «Νέες Μορφές» φτιαγμένα τά δυό τελευταία χρόνια είναι δείγματα μιάς όπωσδήποτε «μεστής» δουλειάς. Μιά συνέπεια στό σχέδιο και μιά σωστή αντίληψη τής σύνθεσης χαρακτηρίζουν, ιδιαίτερα, εκείνα τά έργα όπου ή καλλιτέχνης έχει άπαθανάσει τόπια και νεοκλασικά στίπια. 'Εδώ, μάς άναμεταδίδεται ή «ειδική» εκείνη άτμόσφαιρα πού δωσε τό άρχικό έρέθισμα στό ζωγράφο. 'Αντιλαμβανόμαστε μιά γεμάτη νόημα «προσμονή» στα έργα αυτά. 'Υπάρχουν και δυό - τρεις συνθέσεις, όπου μιά κάποια άναφορά στον σουρρεαλισμό ενός Μαγκρίτ έχει μετουσιωθεί κι' άφομοιωθεί μ' έπιτυχία χάρη στίς ικανότητες του Γεωργά. Σέ μιά τρίτη ένότητα έργων ή καλλιτέχνης πειραματίζεται μ' ένα καινούργιο «σχήμα» σύνθεσης: παραθέτει μ' έναν άποσπασματικό τρόπο τόπια ή παραστάσεις από άρχαίους ζωοφόρους και μονόχρωμες έπιφάνειες μέ μοναδική μεταξύ τους διασύνδεση μιάν όριζόντια μιά κάθετη ή μιά καμπύλη γραμμή. Σέ πολλά από τά έργα αυτά ή ζωγράφος έχει βρει μιάν εύστοχη «λύση». 'Υπάρχουν, όμως και μερικά άλλα, όπου ή παράθεση των είκονικών και άνεικονικών έπιφανειών δείχνει να χρειάζεται μιά μεγαλύτερη έπέξεργασία κι' άπαιτεί να γίνουν περισσότερες προσπάθειες σ' αυτήν τήν κατεύθυνση. Κι' όπωσδήποτε, ή πολύ νέος άκόμα καλλιτέχνης, έχει και τό

● ΤΟ «ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ Θάυμα» του Γ. Χαρολαμπίδη είναι τό έργο πού θα παρουσιάσει ή Νέα Πορεία στό θέατρο Λουζιτάνια, στίς 16 Δεκεμβρίου. Πρέπει να σημειωθεί ότι φάτος ή Νέα Πορεία λειτουργεί σαν 'Εταιρικός Θίασος του ΣΕΗ.

